

BUITEN

22^E JAARGANG N°. 40

ZATERDAG 6 OCTOBER 1928

Foto C. Steenbergh

GAUR OF JUNGLERUND

BUITEN
Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redactrice: RO VAN OVEN

INHOUD:

ONDER HET ZAND BEDOLVEN, DOOR HOLMAN DAY (5)	BLZ. 470
HET GAURRUND (GEÏLLUSTREERD)	BLZ. 469 en 471
TWEE KENNEMER BUITENPLAATSEN (GEÏLLUSTREERD), DOOR L.—S.	BLZ. 472—473
TOEKOMSTTOERISME (GEÏLL. DOOR N. DE LAAF), DOOR EDDY	BLZ. 474—475
BRANDHOUT-LEGENDE, DOOR RALPH SPRINGER	BLZ. 475
NOORSCHERE REISHERINNERINGEN (GEÏLL.), DOOR HELENE MULLER MASSIS (SLOT)	BLZ. 476—477
HOE STROBECK HET SCHAAKSPEL LEERDE (GEÏLL.), DOOR	BLZ. 478
DE INGANG VAN DE BETHLEHEMSCHE KERK TE ZWOLLE (GEÏLLUSTREERD), DOOR J. G.	BLZ. 479
BIJ DE DIEREN. JEREMIAS KOGELKOP, DOOR MAFRED KYBER. VERTAALD DOOR M. P. DIAMANT—DE VRIES	BLZ. 479
IN HET RIJK DER STILTE, DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (3)	BLZ. 480
TIPPO-TIP, ZES WEKEN OUD (ILLUSTRATIE)	BLZ. 480

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Voor onze Spes Patriae

In de rubriek „Voor onze Spes Patriae” (pag. ix der advertentiepagina’s) vinden de kinderen verhalen en raadsels. Harmsen van Beek teekende voor ons de Avonturen van Pietje Plum, welke eveneens in de advertentiepagina’s worden opgenomen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 ets.

ONDER HET ZAND BEDOLVEN

5) DOOR HOLMAN DAY

DUUS kochten ze de duikers om en die brachten zoogenaamde kisten met goud boven en toen luidde het verslag, dat de heele schat uit de *Golden Gate* was „gered. Maar het ligt er nog allemaal, heeren. De assuradeurs hebben nog geen goede manier kunnen bedenken om het machtig te worden. Zij willen niet nogmaals een proef nemen en de aandacht erop vestigen, voor zij er zeker van zijn te zullen slagen. Het is de waarheid, die ik u zeg. Ik weet, dat ze niet meer gedaan hebben dan van tijd tot tijd kijken of er niets gebeurt. Het kan me niet schelen, dat ze mij Goudstaaf Ike noemen. Ik weet, wat ik zeg. De moeilijkheid daar is, dat de oude Stille Zuidzee daar jaar op jaar overheen gerold is en de schat onder het zand bedolven heeft en zij weten niet, hoe ze daar mee aan moeten”.

„De zaak is, broeder Sidney”, viel Tick hem in de rede, „de ooggetuige vertelt ons, dat er drie miljoen dollar verborgen liggen op een plaats, die wij weten. Omdat het de menschen nu jaren geleden mislukt is, toen de lui nog niet zoo ver waren als wij nu zijn, is dat een reden, dat andere menschen het nu ook maar erbij moeten laten? Kapitein Peart en ik zeggen: „Neen!” Wij zijn compagnons. Wij hebben een heelen tijd die zaak bepraat. Nu is de eerste vraag: stel je er tot zoover belang in?”

Dat deed ik en dat zei ik hem. Stel u een man van zes-entwintig jaar voor, zonder werk en op den uitkijk naar iets om rijk te worden en vraag u dan af of die geen belang zou stellen in een zaak, waarbij het om drie miljoen dollar aan goud gaat.

„Daar liggen ze”, zei Tick, „staven geel goud. Kisten en kisten vol glanzend goud. Voor een waarde van drie miljoen dollar zuiver goud — en alleen wat water en zand er boven op. Geen traliewerk om door te zagen, geen kluisuren om door te boren. Alleen zand en water — en wij moeten toch in staat zijn om tegenover dat zand onzen moed te stellen, tegenover dat water ons goed rood bloed”.

Keedy Tick kon over goud praten op een manier, dat je ernaar ging hunkeren. Hij liet het woord over zijn tong rollen met een rond, sappig geluid, zooals een jongen die op een kandyklontje zuigt. Zijn wijze om over goud te spreken, deed mij watertanden.

Ja, ik gaf toe, dat ik er met hart en ziel bij was. Maar voor ik dat zei, keek ik tersluiks naar het meisje en zag, dat zij met schitterende oogen naar mij keek. Toen zei ik, dat ik er veel voor voelde en zei dat met volle overtuiging.

Mr. Tick ging toen recht op in zijn stoel zitten en sprak heel ernstig.

„Wij pakken de zaak aan met alle kracht en zetten er alles op, mijn vriend. Als je iemand openhartig de heele zaak bloot legt, dan kan hij meedoen — en als hij niet mee doet, dan laat je hem niet de gelegenheid om je te verraden en te dwarsboomen. Mijn vriend Peart en ik houden niet van halve maatregelen. Wij zijn compagnons. Wij geven er ons heelemaal aan. Ik zal de kaarten voor je open leggen, juist zooals ze liggen tusssen den kapitein en mij. Hij en ik hebben tot nu toe geluk gehad in onze onderneming. Wij zullen je precies laten zien, hoe ’t gelooopen is. Vash, hoe kwam ’t, dat jij in het bezit bent gekomen van de *Zizania*?”

„Ter wille van iemand, die uit het Oosten komt, waar ze niet zoo slim, zijn als ze zich verbeelden”, vertelde kapitein Peart met zijn schorre stem, „wil ik zeggen, dat wij hier in de haven van San Francisco een vast aaneengesloten organisatie hebben — dat wil zeggen, wij, die al jaren ons beroep uitoefenen. Als de regeering iets in het publiek laat veilen, komen wij bij elkaar en stellen het hoogste bod vast, waartoe wij zullen gaan en dan laten wij door de kaarten beslissen, wie voor dien prijs van het koopje zal profiteeren. Dat beteekent, dat de gelukkige winner een buitenkansje heeft — dat verzeker ik je. Hooger wordt er niet geboden — en ’t is een verduiveld laag bod”.

„Zoo heb ik de oude *Zizania* in handen gekregen, een regeeringsschip, dat de vuurtorens bezocht en boeien uitzette, raderboot, honderd zeven voet lang, nieuwe kranen, ketels goed in orde en machines pas nagezien. Elf jaar heb ik al een kaart getrokken en dat is de eerste keer, dat ik ’t gewonnen heb. Maar het was de moeite van het wachten waard. Als ik de boel voor afbraak verkocht, zou het nog viermaal zoo veel opbrengen, als ik er voor betaald heb”.

„Als wij er voor betaald hebben” verbeterde Mr. Tick hem. „Vergeet niet, dat ik je compagnon ben. Nu zal ik het woord nemen. Zoodra Peart dat kansje had met de *Zizania*, verkocht hij zijn sleepboot. Toen nam hij al het geld op, dat hij op de Bank had liggen. En toen kwam hij nog de helft van den koopprijs te kort. Hij wou de rest op hypotheek leenen. „Neen”, zeg ik tegen hem, „kom met je geld in het lokaal, waar ik de *faro*-bank 1) houd. Ik word je compagnon en verdubbel je inzet”. Peart wist, dat als ik zoo iets zeg, hij op me kan vertrouwen. Er zijn menschen, die hem erin hadden laten loopen en de bank met de winst laten strijken. Maar zoo iemand ben ik niet”, verklaarde Mr. Tick deugdzzaam en keek het meisje van ter zijde aan. „Ik weet, wie mijn vrienden zijn en wien ik helpen wil. En ik kan *faro* geven! Geloof dat gerust! Kapitein Peart wandelde weg met tweemaal zooveel geld in zijn zak als waarmede hij gekomen was. Morgen wordt dat geld betaald voor de *Zizania*, de volle prijs, nadat het staangeld eraf is getrokken. Zoo behandelen Peart en ik de zaken, als we ’t eenmaal eens geworden zijn”. Hij keek het meisje met smachtende oogen aan. „Ik zei, dat ik het doen zou en ik heb ’t gedaan”.

„Ik schaam me voor mijn vader”, sprak zij snel.

„Ik kan je geen ongelijk geven, Arie”, stamelde kapitein Peart, die haar bedoeling blijkbaar niet begreep. „Wat ik gedaan heb, nadat ik het geld binnen had, was werkelijk gekkewerk en ik vraag jelui allemaal ekskuus. Maar ik denk, dat al dat geluk, dat mij zoo tegelijk toeviel, mij het hoofd op hol gebracht heeft. Ik was in de wolken. Maar nu sta ik weer

1) „faro” is een hazard-spel met kaarten. Het spel gaat tusssen den bankhouder enerzijds en alle spelers anderzijds. De kaarten liggen in een doos, worden er achtereenvolgens uitgehaald en in twee stapeltjes gelegd: het eene wint, het andere verliest.

met beide voeten op de aarde en ik zal zorgen, dat ik daar blijf”.

„Laten wij 't hopen, compagnon”, berispte Tick hem. „Die Beason en onze nieuwe vriend hier hebben zoo overal naar je gevraagd, dat het mij ten slotte ter oore kwam en ikzelf naar je op zoek ben gegaan. Het is nu alles goed afgelopen, maar dat is jou schuld niet”.

Het meisje stond op. „Ik heb geluisterd en nu begrijp ik het. Als u wilt, dat ik u blijf respecteren, vader, dan geeft u dat gedeelte van het geld, dat gestolen is, terug en leent zooveel als u noodig hebt om den kooprijks te betalen”.

„Wacht even, Miss Arie!” riep Tick uit. „Dat geld is niet gestolen. Iemand, die faro speelt, steelt niet, wat hij wint”.

„Ik heb gehoord, wat u zooeven gezegd hebt, Mr. Tick”.

„En ik heb dat gezegd om te toonen, wat ik bereid ben te doen voor een vriend. Je kunt een goed vriend niet zoo van je afstooten, Arie. Ik ken je al langen tijd en nu ik de gelegenheid heb je te toonen, dat ik het goed met je meen, kan je me niet zoo op zij schuiven”.

Hij sprong op en ging voor haar staan.

„Ik heb afgedaan met faro — ik raak geen kaart meer aan”, zei hij, zijn handen afvegend. „Ik weet, dat je 't niet prettig vindt, dat ik het deed”.

„Ik heb me nooit met uw bezigheden bemoeid, Mr. Tick. Eerst als mijn vader erbij betrokken wordt, verzet ik mij ertegen”.

„Ik vind, dat na al de jaren, dat ik valsch gegeven hebt en bate van de bank, ik ook wel eens valsch mag spelen ten bate van mijn vrienden”, mopperde Tick. „Maar ik zeg je, Arie, ik heb voorgoed gedaan met faro. Wij worden allemaal rijk. Vergeet niet, dat ik mijn volle portie hieraan heb bijgedragen”.

Kapitein Peart zette met een slag de geldzakken op tafel.

„Dat heb je, Keedy. En je bent mijn compagnon. Ik sta aan je zijde. Ik heb nog nooit een meisje gezien, dat er geen gekke ideeën opna hield. Maar dat verleren ze later wel”. Hij gaf Tick een wenk. „Morgenochtend wordt dat geld betaald voor de *Zizania*. En dan is ze heelemaal van ons van den boeg tot den achterstevan — van den bodem tot het topje van den mast. En met haar zullen we schatrijk worden. Dat zal je zien, Arie, mijn kind!”

Een oogenblik stond ze daar, met saamgetrokken wenkbrauwen en een hoogroode kleur, het mooiste beeld van verontwaardigde jonkvrouwelijkheid dat ik ooit gezien heb. Toen klemde zij haar lippen oopen en bedwong zich.

„Ja, ik zal het zien”, zei ze ten slotte. „Want ik ga mee met de *Zinazia* en blijf daar, vader, om op u te passen en te probeeren u uit de gevangenis te houden ter wille van mijn arme, doode moeder”.

„Alles goed en wel, zoolang wij op de sleepboot woonden”, bromde kapitein Peart, terwijl hij haar grimmig aankeek. „Maar dat is heel wat anders. Dat wordt mannenwerk”.

„Met één vrouw erbij”, hield zij vol.

„Jij blijft hier in San Francisco”, zei hij beslist.

„Als u mij hier alleen in de stad laat — mij alleen laat ter wille van menschen, die u in gevaren en moeilijkheden leiden, dan zult u mij bij uw terugkomst zien dansen in een der beruchtste hollen van deze straat. Dat bezweer ik u!” zei ze.

Zij had haar stem niet verheven. Zij sprak niet theatraal of zenuwachtig. Maar er zijn vrouwen, die iets zoo kunnen zeggen, dat je het wel moet gelooven. Kapitein Peart keek haar met open mond aan en zweeg. Tick likte met zijn tong langs zijn dunne snor.

„Als compagnon ben ik ervoor, dat een goed meisje bij haar vader blijft”, zei zij.

„U bent geen compagnon in onze familieaangelegenheden, Mr. Tick”, zei het meisje driftig. „Wees zoo goed dat in het vervolg te onthouden. Dat kan onaangenaamheden voorkomen aan boord van de *Zizania*. Ik ben best in staat alle kwesties tusschen mijn vader en mij alleen af te doen”.

Tick, erg verlegen en verlangend zijn figuur te redden, wendde zich tot mij.

„Wij schijnen een beetje af te dwalen, broeder Sidney”. Ik had hem wel een pak slaag willen geven, omdat hij mij zoo noemde — ik was even kwaad als het meisje. Er zijn menschen, waarbij je je ziel besmeurd voelt, als ze intiem probeeren te worden. „Wij wenschen je op 't oogenblik niet te overhaasten. Maar ben je bereid te verklaren, dat je deel wilt nemen aan deze expeditie, nu wij onze kaarten open op tafel hebben gelegd?”

Ik kon 't niet helpen — ik keek naar het meisje. Waarschijnlijk verbeeldde ik mij slechts, dat haar oogen mij aanmoedigden. Vermoedelijk was 't niet zoo. Zij glinsterden veeleer nog van ingehouden toorn. Maar de wetenschap, dat zij meening op het schip, was al veel — en ik verzeker u, dat ik niet verliefd op haar was. Toch wilde ik Tick niet dadelijk zeggen, dat ik bereid was mee te doen.

Maar ik zei, dat ik er mij nog een nachtje op beslapen wou.

„All right”, zei Tick koeltjes; „ik zal je meenemen naar een plaats, waar je rustig kunt denken zonder gestoord te worden. Stop je boel maar weer in den zak.”

Ik voelde me als een gevangene, toen hij met mij mee ging de kamer uit.

Terwijl ik door de nauwe straat liep met den zak op mijn rug, passerden kapitein Peart en zijn dochter ons in een rijtuig. Het meisje wendde haar hoofd om en keek mij vast in de oogen, ofschoon haar gelaat onbewegelijk bleef. Ik had Mr. Tick toen al dadelijk kunnen vertellen, dat ik deel uit zou maken van de expeditie, die op zoek ging naar het goud van de verongelukte *Golden Gate*.

VIERDE HOOFDSTUK

Mr. Tick's optreden en stem waren fluweelzacht dien avond, maar ik liet me daardoor niet misleiden. Hij hield mij gevangen — dat deed hij. Ik weet niet, waar wij logeerden — daarvoor kende ik Frisco niet voldoende. Maar ik weet, dat ik sliep in een kamertje ter grootte van een flinke kast en dat Mr. Tick op een veldbed lag in de kamer, die op de gang uitkwam. Ik gaf geen zier om zijn voorzorgsmaatregelen. Ik zei al, dat ik besloten had mee te gaan. Ik was doodmoe en ik sliep den heelen nacht.

Na het ontbijt bracht hij mij en mijn bagage in een rijtuig naar de aanlegplaats van de *Zizania*. De ouwe boot lag ergens in de China Basin en wij moesten door heel wat steegjes om er te komen. Wij hadden ons niet gehaast en de ochtend was een heel eind gevorderd toen wij aan boord kwamen.

Kapitein Peart stapte heen en weer op het bovendeck. Hij zag er echt als eigenaar uit en hij verwelkomde ons met een handbeweging. Hij sloeg op zijn borst en wij hoorden het rit-selen van papier.

„Geld betaald”, rapporteerde hij. „Dat zijn de dokumenten. Gaat mee naar mijn kajuit, daar kunnen we verder de zaken bespreken”.

Keedy Tick voerde dien ochtend het hoogste woord. Hij vond het heerlijk de woorden „drie millioen aan goud-staven” over zijn tong te laten rollen. Hij had mij tijdens het ontbijt al gepolst, zoodat hij wist, dat ik bereid was mee te doen. Hij trachtte nu daarvan misbruik te maken. Hij wikkelde dat voornemen in een heele boel mooie woorden, maar ik kon de harde kern niettemin voelen.

En na al die praatjes, wou hij mij een kontrakt laten teekenen om voor dagloon te werken — dubbel loon op de dagen, als ik goud boven bracht.

Ik weigerde dadelijk en beslist op dat voorstel in te gaan.

„Ik moet een aandeel in de winst hebben”, zei ik.

„Jij verduivelde Yankee, heb je den moed een aandeel te vorderen voor de inbreng van een duikerpak tegen onze stoomboot en onze inlichtingen omtrent de *Golden Gate*!” raasde Tick.

„Zoo staan de zaken niet, Mr. Tick. U hebt het mij duidelijk gemaakt, dat dit eigenlijk een dobbelspel is — en dat is geen eerlijk spel”.

(Wordt vervolgd)

HET GAURRUND

ONZE VOORPLAAT

Ver weg, ginds in de jungle van Engelsch-Indië leeft deze verre bloedverwant van het gezapige, vredelievende koebeest, dat zoo onmisbaar is voor de Hollandsche weide als het gras zelve, als de sloten en vaarten rondom. Wel verschilt de Hollandsche weide in haar rust en bezadigdheid van de woeste, haast ondoordringbare woonplaats van het Gaurrund, waarvan Artis te Amsterdam het hier afgebeelde exempel herbergt. Maar blijkbaar is zijn nieuwsgierigheid even groot als die van zijn Hollandsche neven en nichten: verbaasd, goedig poseert hij waardig en zelfbewust, de lippen vast opééngeklemd. Zoodat we hem thans in al zijn massieve schoonheid volledig kunnen bewonderen.

Foto C. Steenberg

HUIZE AKERENDAM

TWEE KENNEMER BUITENPLAATSEN

WIJ behoeven onzen trouwen lezers niet meer te spreken van de reeks van buitenplaatsen, welke den duinzoom van het oude Kennemerland gesierd heeft; dit geschiedde reeds in den jaargang 1917, en bovendien is zoowel daartóór als daarna meermalen de gelegenheid aangegrepen om iets te vertellen van wat van het „Zegepralant Kennemerland” verdween, en wat er behouden bleef. Dit laatste is betrekkelijk zóó weinig, dat enkelen ons er reeds een verwijt van hebben gemaakt, dit weinige nog niet volledig behandeld en in beeld te hebben gebracht. Maar — er mag toch ook nog wel iets voor volgende jaargangen overblijven? Men zij gerust: Alles krijgt op z'n

tijd zijn beurt. ☞ Thans is dan allereerst de beurt aan „Beeckesteyn”, de zuidelijkste van drie eertijds vermaarde buitenplaatsen nabij Velsen, waarvan „Meervliet”, welk huis in 1925 is gesloopt, van de vergankelijkheid aller menselijke scheppingen getuigt, doch „Waterland”, bewoond door Jhr. Mr. J. W. G. Boreel van Hogelanden, nog in ouden luister praalt, en met „Beeckesteyn” aan de dagen van weleer herinnert, al is op laatstgenoemd buiten het woord „pralen” in mindere mate van toepassing en dit niet alleen, omdat het huis betrekkelijk klein en eenvoudig is, maar ook, omdat het sinds eenigen tijd een bewoner ontbeert. Eigendom van Waterland's bewoner, wacht het op een huurder. Juist dezer dagen heeft de eigenaar de buitenplaats bij wijze van proef des Zondags van 10—6 uur gedurende enkele zomermaanden voor het publiek opengesteld. Openstelling gedurende de overige dagen van de week is met het oog op de bewakingskosten voor particulieren vrijwel onmogelijk. Mocht de proef gelukken, dan stelt de heer Boreel zich voor, die toekomstigen zomer te herhalen. Kinderen zonder geleide worden niet toegelaten. Ook is het medebrengen van honden verboden. ☞ Inderdaad, het is geen groot huis; aanvankelijk — vóór de platgedaakte uitbouwen aan weerszijden werden aangebracht, die de oorspronkelijk zoo gelukkige verhoudingen van het landhuis niet ten goede zijn gekomen — was het zelfs nog kleiner. Maar ondanks die minder gelukkige vergroting en zijn nog altijd geringe afmetingen heeft het iets, wat de veel statiger en

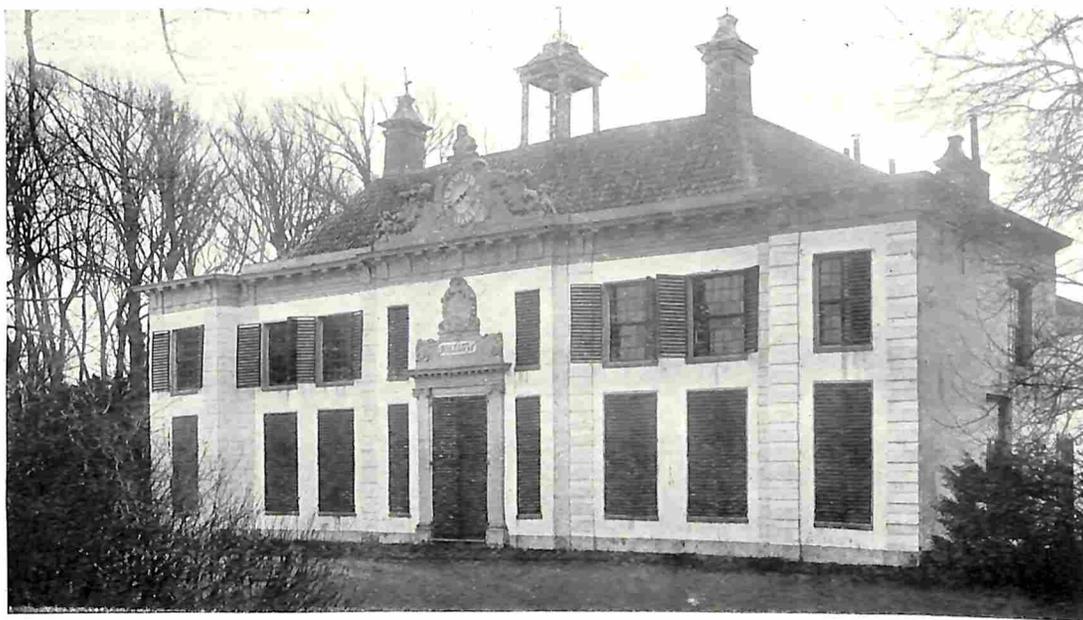

Foto C. Steenberg

HUIZE BEECKESTEIJN

omvangrijker buurman Waterland mist en wat het tot zulk een echt 18de eeuwse schepping maakt: de deuromlijsting met de aardige bekroning daarboven en het sierlijke rococofronton boven de krachtige daklijst met de kinderfiguurtjes en het borstbeeld van een held uit de klassiek oudheid ofwel de een of ander mythologische persoonlijkheid. ☒ Overigens valt er van het uitwendige van dit huis met zijn gewitten gevel niet veel te zeggen. Dat het wapenschild boven de deur geen wapen meer vertoont, dat het fronton een wijzerplaat bevat, en hooge schoorsteenen op het dak een open torentje flankeren, waarin vroeger de klok van het uurwerk hing, is reeds op de afbeelding op bladz. 472 te zien. ☒ Ook het zeer sobere inwendige geeft weinig te vertellen; evenmin doen dit de bijgebouwen. Merkwaardig is wel de golvende

muur om den moestuin (zie de afbeelding op bladz. 473). Maar indrukwekkend is de boomenpracht van de dertig bunders groote buitenplaats, die voor onzen smaak thans wellicht schooner is, dan toen zij den „konstigen” aanleg vertoonde, die de 18en-eeuwse bewoners der lustplaatsen zoozeer bekoorde. Toch stemt het wel even droevig, dat zoo weinig van dien aanleg bewaard bleef, en in 't bijzonder, dat het groote waterbassin achter het huis, omgeven door beeldjes van kinderfiguren en vazen, geheel verdwenen is, en slechts door de prent in het „Zegepralant Kennemerlant” aan de vergetelheid werd ontrukkt. ☒ In den tekst van dit plaatwerk wordt, bij de beide platen, van Beeckesteyn slechts weinig vermeld. Toch is aan dit landgoed een merkwaardige overlevering verbonden uit den tijd van de eerste evangelieverkondiging in deze gewesten. Een van de eerste zendelingen was Willebrord, wiens medearbeider Engelmundus tot zijn dood in de buurt van Velsen gearbeid heeft en daar in de achtste eeuw een kerk stichtte. In den voorgevel van den eeuwenouden turfsteenen toren prijkt nog zijn beeltenis, gewoonlijk voorgesteld met een bron, die naast hem ontspringt uit het dorre duinzand. ☒ Volgens de overlevering ontsproot er in een zeer drogen zomer op zijn gebed, als door een wonder, een bron uit het dorre zand. De bron werd tot een beek, die tot op den huidigen dag de landgoederen besproeit, wier namen „Velsbeek” en „Beeckesteyn” daaraan herinneren. ☒ De schrijver Matthaeus Brouërüs van Nidek echter meent „deeze lustplaets met te zwygen meerder te zullen roemen, als met verder naar ons gering vermogen daer van te schrijven”. Hij deelt niet veel meer mede dan dat Beeckesteijn gelegen is „aan den Heeren wegh, en waerschijnlijk zoo genoemd, omdat de Halebeek, uit het Hooge bij de hoofstede Driehuis voorkomende, bijkans noort-oost door Bekenstejn heenvliet tot in het Wijker Meer”. En dan — dat het „de lustplaetse (is) van den hoog Ede'en Wegeboren heer Lubbert Adolf Torck, heere van Rosendaal enz. Raet ter Admiraliteit te Amsterdam enz. enz.” ☒ Dit laatste is wel een belangrijke mededeeling, vooral als men aanneemt, dat Torck dit huis niet alleen in eigendom heeft bezeten, maar het vermoedelijk heeft doen bouwen voor Petronella Wilhelmina van Hoorn, de schatrijke weduwe van Jan Trip en dochter van den gouverneur-generaal van Nederl.-Indië, Johan van Hoorn, met wie hij in 1713 huwde. ☒ Lubbert Adolf Torck, behoorend tot een geslacht, dat uit het Kleefsche stamde, verkreeg in 1722 het bekende kasteel

Foto C. Steenbergh

HUIZE BEECKESTEIJN

Rosendaal in eigendom. Dáár woonde hij sindsdien bij voorkeur en hij is het geweest, die, wat er van het oude kasteel, met uitzondering van den zwaren ronden toren nog over was, deed afbreken en het verving door het nog bestaand gebouw. Hij ook was het, die de grotwerken liet versieren met de schelpen, welke zijn echtgenoot uit Indië had medegebracht. ☒ Al moge Beeckesteyn dan niet het geliefkoosd verblijf van Torck zijn geweest, de naam van dezen bekenden Gelderschen edelman is toch onafscheidelijk eraan verbonden. Hij overleed in 1758, zijn echtgenoot in 1765. Beeckesteyn is niet langen tijd daarna aan de familie Boreel gekomen. Moge een bewoner het schoon gelegen buitenverblijf weldra tot nieuw leven wekken! ☒ Beeckesteyn verlatend en noordwaarts gaande, staan wij weldra voor het Noordzee-kanaal en als we dit met de vroeger nogal beruchte pont zijn overgevaren, is het geen verre wandeling meer naar Beverwijk. Even voor dit dorp met stadsche allures liggen twee eertijds befaamde buitenplaatsen: Scheybeek, reeds meer dan eens in dit blad behandeld, en — Akerendam. Indrukwekkend is ook deze „hofstede” niet met zijn eenvoudige gevel, welks grootste sieraad de niet uitermate fraaie kroonlijst vormt; indrukwekkender dan het huis is ook hier het daarachter gelegen bosch met zijn zwaar geboomte. Toch is het huis belangstelling waard om zijn vroegere bewoners, van wie er velen tot de Amsterdamsche en Beverwijksche regeeringsfamiliën behoorden. ☒ Mr. Joan Bicker, de Amsterdamsche burgemeester

Foto C. Steenbergh

DE OUDE MUUR TE BEECKESTEIJN

heeft het landgoed tegen het midden der 17de eeuw aangelegd. Hoewel een kaart van Blaeu van 1649 het nog als onbebouwd vertoont, bestaat er een tekening van 1648, die het reeds als „hofstede van Jan Bicker” vermeldt. Het huis zag er toen heel anders uit, zooals ook nog blijkt uit de prent in het „Zegepralant Kennemerland”. De ramen bevatten nog niet de groote glasschijven, de gevel was nog niet gewit en miste zijn drukke bekroning; vijf venstertjes verlevendigden het dak; slechts de hooge, ronde schoorsteenen bleven onveranderd. Verdwenen zijn de twee bruggen, die over de eveneens verdwenen grachten voerden. In „Zegepralant Kennemerland” wordt de huizinge, twee verdiepingen hoog, „een prachtigh, ruim en geheel modern gebouw” genoemd. In de 18de eeuw schijnt het huis zijn tegenwoordig aanzien te hebben gekregen. Van de „plantagie, in alle deelen groots, vermakelijk en wel geschikt en met allerhande bedenklijke (!) tuinsieraden opgepronkt”, geeft een prent in bovengenoemd werk, een „gezicht uit de berceaux over de groote waterkom naer achteren”, ons een indruk; evenals bij Beeckesteyn ging ook dit eigenaardig schoon verloren. ☼ En thans de verschillende eigenaren. Het zijn er vele, maar wij willen ze toch even noemen, omdat tenminste de meerderheid bekende namen draagt, en omdat een opsomming zoo duidelijk bewijst, hoe vaak dit goed in andere handen is overgegaan. Jan Bicker verkocht Akerendam aan Dr. Gerard van Hellemond, die getrouwd was met Margaretha Bicker van Swieten; deze hertrouwde later met Cornelis Geelvink, burgemeester van Amsterdam. Vervolgens komt Akerendam aan hun zoon Joan Geelvink, die gehuwd was met Anna van Loon. Dezen lieten de hofsteden aan hun dochter Catharina Clara Geelvink, gehuwd met Willem Boreel, ambassadeur van het Fransche Hof. Zij stierven kinderloos, nadat de weduwe Boreel het landgoed had verkocht aan Lucas Pels, Heer van Hogelande, die in tweede huwelijk getrouwd was met Anna Elisabeth Geelvink. Laatstgenoemde verkocht Akerendam in 1742 aan haar broeder Nicolaas, die in derde huwelijk getrouwd was met

Maria Margaretha Corver, Vrouwe van Velsen en Santpoort, de stichtster van het Corvershof te Amsterdam, naar wie ook de Corverslaan te Beverwijk is genoemd. In 1764 verkocht zij haar bezitting aan Hendrik Nicolaas Sautijn, Heer van Beverwijk en Wijk aan Zee en Duin, Postmeester van het Delftsche of binnenlandsche postkantoor. Zijn vrouw, Johanna Jacoba van Harencarspel, Vrouwe van Beverwijk, verkocht de hofstede in 1779 aan Paul Christiaan Fuchs, Vrijheer van Haringcarspel, schepen en raad van Haarlem, die op zijn beurt — het verhaal begint eentonig te worden — het landgoed, of in elk geval een deel daarvan, in 1780 verkocht aan Barend en Hendrik Kromhout en Frederik Karl. Dezen deden het in 1786 van de hand aan Wolfert Beeldsnijder te Amsterdam. Volgende eigenaren: Mr. Gerrit Hooft te Amsterdam (1786), Christiaan Stumphuis te Beverwijk (1800), Johan Arnold Bloys van Treslong, Schout bij nacht in dienst van de Bataafsche Republiek (eveneens 1800). We zijn er bijna, maar — thans toch even uitgerust, en in deze rustpooze medegedeeld, dat Adriaan Loosjes Pzn. in zijn „Hollandsch Arcadia” vertelt: „Op Akerendam heb ik een kop gezien, die door velen voor dien van Socrates gehouden wordt en door den tegenwoordigen eigenaar Bloys van Treslong, van een zijner tochten uit de Middellandsche zee werd medegebracht. Deze kop verdient wel degelijk de bezichtiging van de liefhebbers der oudheid en der beeldhouwkunst”. ☼ Tusschen de jaren 1837 en 1844 behoorde de bezitting, die zoo talloze malen van eigenaar verwisselde (wat kan

hiervan toch de oorzaak geweest zijn? spookte het er misschien?) aan Adriaan Huijgens, die er ook woonde. Daarna kwam ze in eigendom aan den heer Sluijterman van Loo, aan wiens erfgenamen ze nog behoort. Zij hebben Akerendam bestemd tot een rustoord voor bejaarde dames. ☼ Enkele jaren geleden was de 18de eeuwse koepel, die in Akerendam's ringmuur vooruitspringt en door sommigen als een verkeersringmuur werd beschouwd, bijna gesloopt. Gelukkig is belemmering werd beschouwd, bijna gesloopt. Gelukkig is toen bij Raadsbesluit het bestaan van den koepel op zijn oude plaats verzekerd. ☼ Moge — langen tijd nog — ook Akerendam zelf behouden blijven, als mooie herinnering uit vervlogen dagen en lommerrijk sieraad van het onmiddellijk eraan grenzende Beverwijk. L.—S.

TOEKOMSTTOERISME

Met teekeningen van N. de Laaf

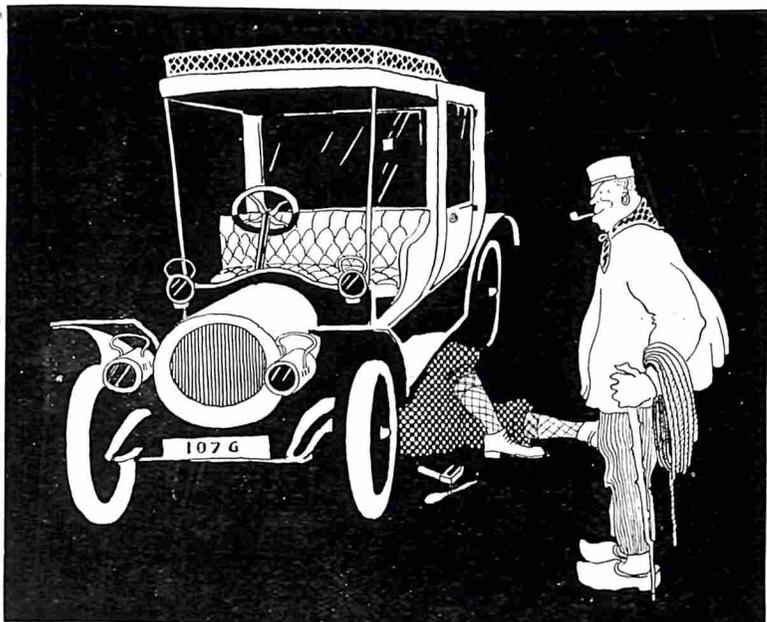
IK herinner mij nog best den tijd, dat de fiets in de mode kwam. Het was 't summum van sportiviteit voor 'n klasse menschen, die, behalve 's zomers in „de groote vakantie”, nooit naar buiten gingen. De fiets was 'n luxe-artikel, de gesprekken liepen over het merk; zooals je nu vraagt: „heeft

U een Amerikaan of een Europeeschen wagen?”, zoo belangrijk was toen 't fabrikaat van je fiets. ☼ En de kleding! Vandaag fiets je in je „gewone pakje” naar kantoor, maar toen kleepte je je er speciaal voor. De dames zelfs in 'n broek! een pofbroek, oh! gruwelijke emancipatie in dien tijd. ☼ Ik fietste zelf ook en maakte tochtjes, heelemaal naar Arnhem, wat mijn familie een reuzenonderneming vond. Ik heb heel wat bandjes zitten plakken zoo langs den weg of kogellagers uit elkaar genomen . . . ☼ En de eerste autotochtjes, dat was nog eens 'n onderneming. Dan brak een ketting, dan sprong een band, dan werd de radiator lek en soms gebeurde er iets en je wist niet wat, zoodat er een paard en voerman bij te pas kwamen, die je naar huis sleepten. En je pakte je goed in, 'n trui, 'n jas, 'n pels, 'n doek om je hals en een pet met kleppen. Als er dames meegingen, droegen zij elk even-

... OH! GRUWELIJKE EMANCIPATIE ...

veel voiles als vandaag 12 Tillergirls uit 'n revue tezamen. Vandaag stappen we in onze auto, 'n „conduite” en rijden naar kantoor. In onze beste plunje rijden we naar de comédie. Een „panne”? we zouden 't den wagen kwalijk nemen, als hij ons dat lapt. De tijden zijn veranderd en wij ook. Wat eens een sport, alleen maar sport was, is nu al een gewoon „Mittel zum Zweck” geworden. Wij rijden nog wel eens auto om 't rijden zelf, maar 't meerendeel der automobilisten ziet in de auto een betrouwbaar vervoermiddel, waarmee je in stad boodschappen doet en Zondags vlug „naar buiten” kunt. ☼ We gaan verder, we staan aan 't begin van een nieuwe periode. Een vervoermiddel, dat nog 'n tiental jaren geleden niet ernstig als zoodanig werd beschouwd, staat op 't punt de fiets en de auto te volgen. Het vliegtuig begint onder 't motto „sport” zijn intrede te doen. Als verkeersmiddel naast trein en boot is 't ons al niet meer vreemd, maar 't privé-vliegtuig, als concurrent van de auto, dat is nog een zeldzaamheid. Wel zijn er enkele beroeps- en ex-beroepsvliegers, die er een eigen vliegtuig op na houden, maar dat 'n doodgewoon mensch een vliegtuig koopt en leert besturen, alleen maar voor z'n plezier en om te toeren, dat is nieuw, dat is de eerste stap op den triumfweg der popularisatie. Iedereen zijn eigen vliegtuig, week-end uitstapjes door 't heen. Of dat vlug zal gaan, wie zou 't durven voorspellen? De ontwikkeling van het luchtvaartwezen is met reuzenschreden geschied. Gaat 't zoo door, dan toeren onze zonen hun uitverkorene per duozit door de wolken. ☼ 't Klinkt wellicht

... SOMS GEBEURDE ER IETS EN JE WIST NIET WAT ...

nog wat fantastisch en de lezer denkt „kom aan, zoo gemakkelijk is het vliegen dan toch nog lang niet”. Maar was dan 20 jaar geleden het autorijden zoo gemakkelijk? Moest dat ook niet met veel zorg en moeite geleerd worden? En nu? Je koopt een Amerikaantje, de verkooper legt je uit „op dit knopje drukken, dan start-ie en zóó trap je met je linkervoet en zoo schakel je . . .” en na een paar lessen ben je rijp om op de menschheid losgelaten te worden. Zoo zal ook 't vliegtuig besturen allengs meer onder 't bereik van den leek komen. Handley Page vond de „slotted wings” een groote stap in de richting van het fool-proof maken der vliegtuigen en zoo zal het verder gaan. Misschien wat vlugger, misschien eerst in langeren tijd, maar we krijgen kleinere toestellen, waar zelfs een beginneling geen kwaad mee kan. Oudjes van dagen zullen dan gaan fladderen en in hun comfortabele conduite interieure-vliegtuig neerstrijken naast jongelui, die met een racertje aan het toeren zijn en in de annonces der badplaatsen en hotels zult ge lezen naast „garage”, „landingsplaats voor vliegtuigen”. Vindt-ge, dat 't nog wat vreemd klinkt? Och, vliegtuigen met gesloten cabine, waar de bestuurder in zit als in een echte conduite, zijn er al, vliegtuigjes, wier motoren eenvoudiger zijn, dan die van Uw twoseater, eveneens, vliegtuigjes, die evenveel, zelfs minder kosten dan Uw auto, zijn ook al op de markt, waarom gelooft ge dan niet aan luchtvaart, aan luchttoerisme? Vandaag of morgen staat ge op en hoort, dat er 'n toestel is gemaakt, waar je nou letterlijk geen kwaad meer mee kunt doen, dat met 'n snelheid van 30 K.M. per uur landt, binnen enkele meters staat, binnen enkele meters stijgt, dat niet veel meer dan 'n tennisveldje of 'n weidje als terrein noodig heeft, automatisch zijn evenwicht herstelt en in aanschaffing, zoowel als per uur vliegen, evenveel kost, zelfs minder, dan uw Chevrolet, Buick of hoe Uw wagen heeten moge. Zult ge dan niet willen leeren vliegen, zult ge kunnen verhinderen, dat uw jongen 't leert? Luchttoerisme komt, het is onvermijdelijk en er komt een tijd, dat degenen, die oude nummers van dit blad doorbladert, erover lachen zal, dat 't mogelijk was zoo iets in 1928 nog te betwijfelen. Vliegen is een kunst, ja, 't is nu nog een kunst, een moeilijke en eene, vol verantwoordelijkheid. Maar er zijn moeilijkere toestellen en minder moeilijke en er zullen nog minder moeilijke, gemakkelijker volgen, totdat de constructeurs, naast betrouwbare motoren, toestellen zullen hebben gebouwd, die „fool proof” zijn. Dan zal iedere jongeling, naast ANWB, naast KNAC, ook lid van de Koninklijke Nederlandsche Vereniging voor Luchtvaart willen zijn en, zooals hij nu kent de regels van den weg, zooals rechts uitwijken, links passeeren hem in vleesch en bloed zijn overgegaan, zoo zal hij dan ook kunnen droomen al wat in 't derde element te weten noodig zal zijn. De mogelijkheden zullen grenzeloos worden: aan ruimte is daarboven geen gebrek. En twee ergernissen zullen den toekomstigen luchttoerist bespaard blijven, te weten wegenbelasting en tollenisère. Beter geplaveide wegen, waar barrière's ten eenenmale overbodig zijn, worden nergens ter wereld gevonden.

EDDY

BRANDHOUT-LEGENDE

EEN kleine stad was aan drie zijden begrensd door woud en er als één geheel mee. Alle bewoners, of ze geleerde, kunstenaar of arbeider, rijk of arm, jong of oud waren, hielden van dat woud, om zijn plekjes tot overpeinzing, zijn wandelwegen en gelegenheid tot ravotten. En, om nóg een reden. Want, als de herfst naderde, leverde het woud het materiaal om de huizen te verwarmen. In het stadje was namelijk niet één brandstoffenhandelaar en niemand kon zich ook maar met den besten wil herinneren óóit iets anders te hebben gestookt dan hout; hout, wel te verstaan, door een ieder in het bosch zelf gehakt en gezaagd. Zelfs de allerarmste bezat dan ook het benodigd gereedschap, om zijn brandstof klein te krijgen; zaag, bijl en kloofblok. De arbeiders deden dat in het uurtje voor donker en op Zondag. Middenstanders kozen angstvallig de middaguurtjes ervoor uit, om bij dat werk niet verrast te worden door menschen, die maatschappelijk *lager* stonden. Want, een elk wist van ieder, dat hij hout stookte, maar daarom hoefden de middenstanders nog niet te laten merken, dat ze met eigen handen zaagden en kloofden. En de rijken en die daarvoor doorgingen, hakten en zaagden niet openlijk en niet verstoelen; ze lieten het door hun dienstmeisje of een werkeloozen arbeider doen. Natuurlijk, tegen hak- en zaagloon. Wat de ouden en zwakken betrof, die sleepten de door anderen vergeten takken en brokken mee. Nu gebeurde het eens, dat een rijk man zijn hout liet hakken door een werkeloozen grondwerker met zulke sterke knuisten, dat deze drie maal zooveel brandhout maakte, als er voor dien winter noodig was. De rijke had voor het overtollige hout geen plaats en zei den grondwerker, dat hij het maar in het bosch moest laten liggen. De man deed dat, maakte een afdakje boven den stapel en ging toen van verveling opnieuw aan het hakken en zagen; zijn sterke knuisten hadden voortdurend behoefte aan zwaren arbeid. En het klein gemaakt hout sleepte hij elken avond bij den eersten stapel, onder het afdak. Toen nu een week later een andere rijke vroeg of hij brandhout wilde hakken tegen vergoeding in uurloon, had de man toevallig geen lust in hakken en zagen; hij had trouwens al genoeg gehakt om vijf families van brandstof te voorzien. Hij nam dus wel de opdracht aan, doch bezorgde, *denzelfden dag nog*, een voldoende voorraad, *op een sleeperswagen*. Thans verlangde hij als loon, den prijs van de dagen, die hij voor afleiding met hakken en zagen had doorgebracht, benevens het huurgeld voor kar en paard; dit echter *verhoogde hij met dertig procent*. Dát jaar zette de herfst plotseling koud en vochtig in. De bewoners, die nalatig waren geweest, moesten zich nu reppen om hun voorraad brandhout klein te maken. Velen, die zagen, dat de grondwerker zoo vlug hakte, vroegen zijn hulp. Deze beweerde nu, dat de plotselinge kou en regen méér behendigheid vereischten en verlangde daarom méér arbeidsloon, dan er gewoonlijk voor betaald werd. De kouljders waren teveel op hun gemak gesteld om hem tegen te spreken en daardoor ontving de grondwerker voor de tweede portie hout een *hooger* prijs dan voor de eerste, voor de derde méér

... PER DUOZIT DOOR DE WOLKEN ...

geld dan voor de tweede enzoovort. Toen nu elken dag andere bewoners zijn hulp kwamen inroepen, huurde hij een paar kameraden, om in dagloon te hakken en ging hijzelf met paard en wagen rond, om te bezorgen. En hij rekende den prijs zóó uit, dat hij minstens even zoo veel voor zich behield, als hij zijn kameraden betaalde. ☒ Spoedig vergrootte hij het afdak en binnen een maand liet hij een groote schuur in het bosch timmeren, met een kantoortje, voor hem, erin. Daar het weldra bleek, dat er zeer veel nalatigen in het hakken waren, nam hij zijn kameraden in vasten dienst, om dag aan dag onverpoosd hout klein te maken. Zelf raakte hij bijl noch zaag meer aan. Toen de regen ophield en het weer wat zachter werd, togen vele middenstanders naar het bosch, om hout te hakken. Zoodra één echter een bijl ter hand nam, keken de vaste werklieden hem spottend aan en als iemand een wanhopig-onhandigen houw deed, lachten ze hem schaterend uit. En, ze *scholden* hem uit. ☒ — Zóó'n vrek! Is te gierig om ons een stuk brood te laten verdienen! ☒ — Die mankeert het aan *fatsoen*! Die schaamt zich niet eens, hier zijn brandje te komen hakken. Dan weten de rijken beter *hoe het hoort*! ☒ Toen ze dat hoorden, gingen de amateur-hakkers naar huis. Ze konden wél een grap verdragen, maar niét, dat men aan hun fatsoen twijfelde. Onderweg ontmoetten ze den man, die het eerste partijtje brandhout van den grondwerker had gekocht. Ze vroegen dezen zijn oordeel in de fatsoen-kwestie en nu herinnerde hij zich, dat hij ook een goed stuk geld had moeten betalen, voor zijn brandhout. Hij keek hen diepzinnig aan. ☒ — Niet om jullie te beleedigen, zei hij, maar in den haak is 't niet. — Wát is niet in den haak? vroegen ze verbaasd. ☒ — Wel, het komt toch niet te pas, zélf hout te hakken, als die menschen er *hun beroep van maken*. — Wààrom maakt hij er een beroep van, als we het zelf willen doen? ☒ De middenstanders liepen boos weg en verdachten luidkeels het gezond verstand van den rijk man. Maar, langs een omweg liepen de meesten weer terug naar den grondwerker. Deze, die reeds van de ruzie had gehoord ontving hen lachend. Hij droeg nu een hooge boord en prutste in een kladboek aan zijn „administratie”. ☒ — Kan U ons spoedig brandhout bezorgen? vroeg ze dooreen. — Misschien. Ik heb het zóó druk en allen willen tegelijk geholpen worden. — Druk? En de meesten hakken zélf hun hout. — Zóó? Laat ik ze dan maar niet snappen, als ze de hand naar *mijn* boomen uitstreken. Om te hakken heb ik mijn knechten voor. — *Uw* boomen? riepen de middenstanders verbaasd. — Natuurlijk, *mijn* boomen. Waarvoor heb ik anders die schuur en 't kantoortje laten timmeren? En morgen krijg ik telefoon. En ik oefen me in boekhouden. En dit is al mijn tweede schoone boord, van de maand. Wil jullie nog méér bewijzen, dat dit *mijn* bosch is? ☒ — Nee, antwoordden de middenstanders, overtuigd. Maar àls iemand nu . . . De grondwerker zette een pijnlijk getroffen gezicht. — Geloof u werkelijk, dat er nog schorremorrie bestaat, dat zoo'n gebrek aan fatsoen heeft om tòch hout te rooven . . . ? ☒ De middenstanders gingen peinzend naar huis en, nà hen, de nieuwe klanten. Niemand geloofde, dat het bosch van den grondwerker was, maar allen berustten, terwille van het fatsoen. In het voorjaar liet hij een steenen loods bouwen en overall in het bosch bordjes met „Verboden etc.” ophangen. En hij stichtte een naamloze vennootschap met den rijken man. En die het waagde brandhout te sprokkelen, riskeerde in een val te stappen of een kogel op te vangen. Maar de grondwerker en zijn compagnon werden beroemd, omdat ze *fatsoen* hadden gebracht, in de brandstoffenvoorziening. En ze kochten een vrachtauto. En maakten 's Zondags tochtjes tot ze met *fatsoen* in een Roll's Royce reden, geluidloos, sprakeloos, naar behooren.

RALPH SPRINGER

Noorsche Reisherinneringen

(Slot)

WE zaten nog aan het ontbijt (aten juist kylling en spiegeleieren) toen twee auto's voorreden en de ingenieur en zijn zoon binnenstapten. Een van de andere ingenieurs, zelf buiten bij het werk wone, had ook zijn auto afgestaan, want ons gezelschap, bestaande uit 2 dames en 5 heeren was te talrijk voor één wagen. Niettegenstaande het zomersch seizoen werden we flink ingebakerd en als finale werd er nog een groot berenvel over ons heengelegd en met haken ter weerszijden bevestigd. Het was nog tamelijk vroeg op den morgen en nogal frisch. Over Sunnan, toen nog het eindpunt van de spoorlijn, reden we naar Namsos. Daar is een nieuwe weg aangelegd over een enorm langen dam, waardoor men ettelijke K.M. uitspaart. Vroeger moest men daar een moerassigen uitlooper van het fjord omrijden. Men heeft over het algemeen heel wat nieuwe wegen aan moeten leggen, vóór het mogelijk was, aan den bouw van de spoorlijn te beginnen; zoo is daar in de buurt 60 K.M. weg aangelegd. Het landschap hier langs de kust is liefelijk; men vindt er tamelijk veel kleine meren, sommige vol waterlelies. Later kwamen we hoogerop weer in het gebied van de mylter. Ze stonden zoo volop langs den weg, dat het wel leek, of ze aangeplant waren. De ingenieur liet de auto's stilhouden, om ervan te plukken. Daar ik,

dank zij berenvel etc., niet zoo goed kon uitstappen, bracht men mij geheele bouquetten in den wagen. Men moet ze half

rijp afplukken, dan zijn ze rijp geworden, als men 's avonds thuis komt. We waren ook in de gelegenheid, de uitgraving van eene viking begraafplaats te zien.

In deze streek zijn die grafheuveltjes talrijk, doch bijna niet geëxploiteerd. Op de boerderij, die we binnengingen, was men ermede bezig, er een

af te graven. Typisch Noorsch was het weer, zooals we eenvoudig die boerenhofste-

de binnengingen, bekeken, wat we wilden en doorniemand naar ons doen en laten gevraagd werden. Zoo'n boerderij is een staatje op zichzelf. Voor alle doeleinden zet men een apart gebouwtje; ieder daarvan heeft zijn eigen type en naam. Het aardigst vond ik altijd de stabur, de voorraadschuur, die op hooge palen staat om schadelijk gedierte den toegang te beletten, platte steenen platen weren het naar binnen kruipen, het trapje naar den ingang, reikt ook niet tot den grond. De stabur is altijd donkerbruin en heeft een klein spits torentje boven den ingang. Verder heeft men de stallen, hooischuren, het rookhuis, soms een (damp) badhuis enz., verschillend al naar gelang van de streek. Maar altijd zijn de gebouwen in een vierkant gezet en het woonhuis is rood geschilderd met witte vensteromlijstingen. ☒ Het dorpje Grong, waar we tegen eenen aankwamen en de lunch zouden gebruiken, bestaat uit eene groep van een stuk of zes van die vierkante staatjes. Alleraardigst is het binnenrijden in zoo'n hof! In Grong stapten we uit in het ambtelijke skydsstation. Dat is de plaats, waar men vroeger van koetsier en paarden verwisselde, dus eigenlijk een soort zónegrens. Nu kan men er benzine en olie bijvullen, er is telefoon- en hulppostkantoor. In de mooie kamer was de tafel voor ons gedekt en vonden we alles weer keurig in orde. Een ingenieur, die bij het werk woont, wachtte ons daar op; hij verraste ons met enorme kommen met mylter; de vrouw des huizes had koek gebakken en zorgde voor de koffie en verder kwam er nog van allerlei uit de auto's te voorschijn, door zorgende handen in alle vroegte, toen wij nog slapen, klaar gemaakt. Eenige fleschen wijn waren ook niet vergeten en dat gaf natuurlijk aanleiding tot allerlei speeches! Vroolijker maaltijd kan men zelden meemaken en de eetlust van de jonge Noren liet

Foto Wilse

NATIONALE DANS

BERK IN RIJPTOOI

werkelijk niets te wenschen over! (Volgens de statistiek waren er 120 sandwiches geweest). Na het eten gingen we weer in de auto's en reden tot dicht bij den Fiskumfoss. Van den weg af is de waterval niet te zien, wel hoort men zijn machtig gebruis. Langs een beboschte, steile helling moesten we naar beneden, het was er zeer steil en na den regen vol glibberige, dorre bladen, zoodat er in de rij klauterende menschen nogal eens caramboles ontstonden! Maar we werden wel voor onze moeite beloond! Het gezicht op den val was werkelijk schitterend. Als een groot gordijn kwam de breede val vlak voor ons neer, ons hullend in een waas van fijne druppels. Als de baan verder komt, is er kans op, dat de val als krachtwerk dienst zal moeten doen. Dat zou ontzettend jammer zijn, want zoo'n gebouw aan den oever bederft toch veel van het natuurschoon. De Lurfoss bij Trondjhem is op die manier ook gedeeltelijk bedorven. Terugrijdend over Grong zagen we meer van het bouwen der baan en de daaraan verbonden moeilijkheden. Allereerst is het maken van het tracé in dit ontoegangelijke land reeds eene heele prestatie. Met trots liet men ons het langste rechte stuk zien, het was misschien een K.M. lang! De ingenieurs en arbeiders wonen in blokhutten in het bosch. Koken, wasschen, alles gebeurt buiten. De vrouwen waren bij de flikkerende vuren druk aan den arbeid. Hier en daar heeft men runensteen gevonden en die op de plaats zelve weer opgericht. Daar maken ze meer indruk op den beschouwer, dan in een of andere museumkast. ☞ Op den terugweg kwamen er regenbuien opzetten, wat misschien op zichzelf niet zoo plezierig was, maar aan het landschap veel afwisseling en stemming verleende. Onvergelijkelijk was het rijden langs het 45 K.M. lange meer Snåsa, dat een meer uit een tooversprookje geleek. Zilveren lichtplekken braken plotseling de donker glanzende oppervlakte van het water. De weg langs Snåsa is een van de gedeelten van Noorwegen, die mij den diepsten indruk achter gelaten hebben. Nu kan men per spoor langs het meer rijden. Het moet een traject vol afwisseling zijn en zal ongetwijfeld door velen met graagte in het reisplan opgenomen worden. Eene ontmoeting met een schrikachtig paard bezorgde ons nog een leelijk opont-houd op den terugweg. Het beest richtte zich op zijne achterste beenen hoog op en hoewel we dadelijk stopten, was hij niet te kalmeeren, met het gevolg, dat het op den grond

kwam te liggen; het wagentje raakte los en begon de helling af te rijden. Daarbij rolden een oneindig aantal zakjes en pakjes (zeker de boodschappen voor de huismoeders in de buurt!) naar alle kanten. Terwijl de koetsier zich met het paard in veiligheid bracht, trokken onze heeren en de chauffeurs met vereende krachten den wagen weer op den weg en zochten netjes al de pakjes bij elkaar. Het spijt mij nog, dat ik hen daarbij niet op de gevoelige plaat heb kunnen vereeuwigen; krabbelend langs de helling in hun grooten autopels met een zakje koffie in de hand! Natuurlijk kwamen we te laat in Stenkjaer terug, en hoewel het diner, waar de heele Stenkjaer-society bij uitgenoodigd was, telefonisch op een later uur was verzet, was het toch een haasten en reppen, om klaar te komen. ☞ Den volgenden dag deden we weer een geheel andere tour, we reden door de fjordstreek Inderøen. Hier is de streek, die Bjørnson als een van de mooiste van Noorwegen beschreven heeft. Langs Egge rijdend, wees men ons de hoeve, waar de oude vrouw nog leeft, wier lot Bjørnson aanleiding heeft gegeven tot het schrijven van zijn drama: Paul Lange en Thora Parsberg. Hier in de kuststreek kan men de welvarende boerderijen bewonderen. Men rijdt hier niet op rijkswegen, zoodat men ieder oogenblik op hekken stuit, die men opendoen en weer sluiten moet. Op de postroutes wordt voor dat doel een klein jongetje meegenomen, dat voor op de treeplank zit en bij ieder hek vooruit holt, dat de auto niet behoeft te stoppen. Allergrappigste kereltjes hebben we meegemaakt! Als ze een oogenblik rust hadden, gingen ze languit op het spatbord liggen. Bij de hekken wordt men met luid gekef door den hofhond ontvangen en met onvermoeibaren ijver begeleid, tot men zijn territorium verlaat. Hier in Trondelag heeft men een ras, dat het midden houdt tusschen een kees en een herder; verre van mooi, maar ontzettend sterk. Dit zijn de honden, die gebruikt worden bij de jacht op elanden. Een andere soort wordt in den winter gebruikt voor de jacht op sneeuwhoenders, maar dat zijn aristocraten, fraai van bouw en met een zachten, langharigen pels. De zogenaamde „poolhonden” komen eerst veel Noordelijker voor. Hun vel wordt voor autopelzen e.d. gebruikt. ☞ Inderøen bestaat uit een menigte eilanden en schiereilanden, door bruggen verbonden. We bezochten eene mooie, oude boerderij, waar een lid van het

VOORNAME BOER MET ZIJN DOCHTER

storting woont. De oude boer, wiens voorvaderen van geslacht op geslacht op deze hoeve gezeteld hebben, beweert van de Vikingers af te stammen, van die forsche Noormannen, die in hunne houten vaartuigjes de zeeën onveilig maakten en tot in Italië toe, schrik en ontzag inboezemden. Hij acht zich niet minder (om niet te zeggen: meer) dan de dragers van titels en kronen in andere landen. Uit trots is hij gebleven, wat hij is: zich zelf en zich zelf genoeg. Als een koning ging hij rond op zijne hoeve, beantwoordde onzen groet en stond toe, dat we zijn terrein betraden, om van de achterzijde van het woonhuis het uitzicht te genieten over het fjord en een groot gedeelte van Inderøyen. Hoevele malen wel hebben de blauwe oogen van talrijke geslachten van Ingrid's of Signes door de bevende berketakken over het fjord uitgezien. En als ik denk aan Noorwegen, dan allereerst aan deze plaats, het groene land, het zilveren fjord, schitterend tusschen het fijne berkegroen door. En aan de rustige zelfbewustheid van mijn Noorschen vriend, zooals hij daar stond, slank en krachtig, de helblonde haren en lichte oogen in aardig contrast met het gebruinde gezicht en tegen mij zei: „Zie, dit is mijn heerlijk vaderland”. ☼ 's Avonds volgde weer een zeer geanimeerde maaltijd met veel „toedrinken” en aardige speeches en een lange, lichte avond met muziek en zang. Het werd weer laat, vóór we ons ter ruste begaven, maar nog lang leunde ik uit het wijd open raam en staarde over het fjord, dat zich wijd, wijd uitstreckte in het melkachtige licht van den zomernacht; de dennen stonden doodstil en uit het bosch kwam de stem van een onzichtbaren waterval. In mijn hart groeide de groote liefde voor dit land, dat zoo sterk en waar is — en daarbij zoo oneindig teer.

HELENE MULLER MASSIS

Hoe Strobeck het schaakspel leerde

HET Duitse dorp Strobeck is bekend om de groote voorliefde voor het schaakspel, waarin jong en oud een bekwaamheid hebben verworven, waaraan het plaatsje en zijn bewoners de bekendheid ook in het buitenland hebben te danken. ☼ Zij hebben dit van een vijand geleerd. De geschiedenis is merkwaardig genoeg om even te vertellen. In overoude tijden waren de Strobeckers menigmaal in strijd gewikkeld met de Wenden, den krijgsvuchtigen stam van het Slavische ras, die zich langs de Noordkust van Duitschland verspreidde en later zich met de Germanen heeft vermengd. ☼ Eens, toen de strijd wederom heviger had gewoed, was een vorst der Wenden door Bisschop Buko van Halberstadt gevangen gemaakt en opgesloten in een toren in Strobeck. De gevangen vorst, gewend zich vrij te bewegen, zuchtte onder de gevangenschap en verveelde zich danig. Hij vroeg daarom hem hout, gereedschap en verf te verschaffen. De Strobeckers waren aanvankelijk wat wantrouwend, zij begrepen niet recht, wat hij daarmee wilde beginnen, doch zwichtten eindelijk voor zijn aandringen. Hij kreeg het verlangde en spoedig zagen zijn verbaasde wachters, hoe onder zijn handen een stuk hout tot een vierkant werd gemaakt, waarop recht elkaar snijdende lijnen verschenen

en figuren ontstonden van menschen, dieren, die veel op paarden geleken en van torens en kasteelen. ☼ Hij wijdde de verwonderde Strobeckers spoedig in de geheimen van het spel in, waarvoor zij een buitengewonen aanleg bezaten, want zij leerden het snel. Het duurde niet lang of het schaakspel behoorde tot hun geliefkoosde tijdverdrijf en al bestonden er in dien tijd nog geen couranten en al was het reizen niet zoo gemakkelijk a's thans, de faam van hun groote vaardigheid in het schaakspel drong vrij vlug tot de buitenwereld door. Wat er ook gebeurde, hoe hard het noodlot hen ook sloeg en hoe het geluk hun ook toelachte, zij bleven het schaakspel trouw. ☼ De groote keurvorst Frederik Willem, die tijdens een inspectie van zijn troepen in Strobeck binnentrok, zag tot zijn niet geringe verbazing twee landlieden even buiten het dorp schaak spelen. Volgens de geschiedenis, wij kunnen niet voor de waarheid instaan, steeg hij van zijn paard en ving onmiddellijk een partij aan, daar hij ook een groote voorliefde voor het edele spel koesterde en erdoor was getroffen, dat zoo eenvoudige menschen als de landlieden het eveneens machtig waren. Hij was echter in het spel niet tegen hen opgewassen en verloor. Als herinnering aan deze

IN HET SCHAAKDORP STROBECK. SCHOOLKINDEREN BIJ HET SCHAAKSPEL VOOR DEN INGANG DER SCHOOL. DE SCHOOLDEUR IS VERSIERD MET GEBEITELDE SCHAAKFIGUREN.

gebeurtenis, die zich afspeelde dicht bij den herberg „In het Schaakspel”, waar hij zijn intrek nam, schonk hij aan het dorp een zilveren schaakspel, dat nog thans op het raadhuis wordt bewaard. Het bord is evenwel nog slechts aanwezig, daar de figuren eens in pand zijn gegeven aan het Domkapittel van Halberstadt . . . , dat nog steeds heeft vergeten het terug te geven. Die partij hebben de anders onoverwinnelijke Strobeckers toch verloren. ☼ Het schaakspel heeft zich een zoodanige plaats veroverd in het leven van de Strobeckers, dat er zel's eenige gebruiken uit zijn ontstaan. ☼ Zoo moet voor het huwelijk de bruidegom met het dorpsbestuur om zijn bruid spelen. Niemand mag daarbij eenige aanwijzing geven of helpen, slechts is het toegestaan, wanneer een der aanwezigen bemerkt, dat de bruidegom of de burgemeester een verkeerd zet wil doen, hem tot beter nadenken te brengen door in plat duitsch te zeggen „Vader met Rahd”. Of de burgervader het den bruidegom niet wat makkelijk maakt, is wel de vraag, want de bruidegom is altijd de winnende partij. Het hoofd der gemeente zal daarbij aan zijn eigen jeugd denken, toen hij zijn bruid door het schaakspel moest winnen en haar niet wilde verliezen. ☼ Zoo streng hielden de Strobeckers aan deze gewoonte vast, dat, toen eens Vorst Rudolf van Wernigerode een landelijk feest had georganiseerd en hij door den hofpredikant een aantal paren, die zich in allen ernst voor den grooten stap aanmeldden, wilde doen vereenigen, Strobeckers hem dringend verzochten toch met het gebruik rekening te houden. ☼ Vorst Rudolf moest zich wel tot eenige partijen schaak zetten. Hij werd daarbij betrapt op een poging een valschen zet te doen door een achtjarigen knaap, op wien hij volstrekt niet boos was en die later hofpredikant werd en een van de geleerdste mannen van zijn tijd. De familie Solligs — daartoe behoorde de knaap — voert dan ook sinds dien een schaakbord in haar wapen. ☼ De wereld-oorlog met zijn leed en ellende heeft het schaakspel wel eenigszins op den achtergrond gedrongen, doch de Strobeckers zijn het niet ontrouw geworden. ☼ Zelfs school-

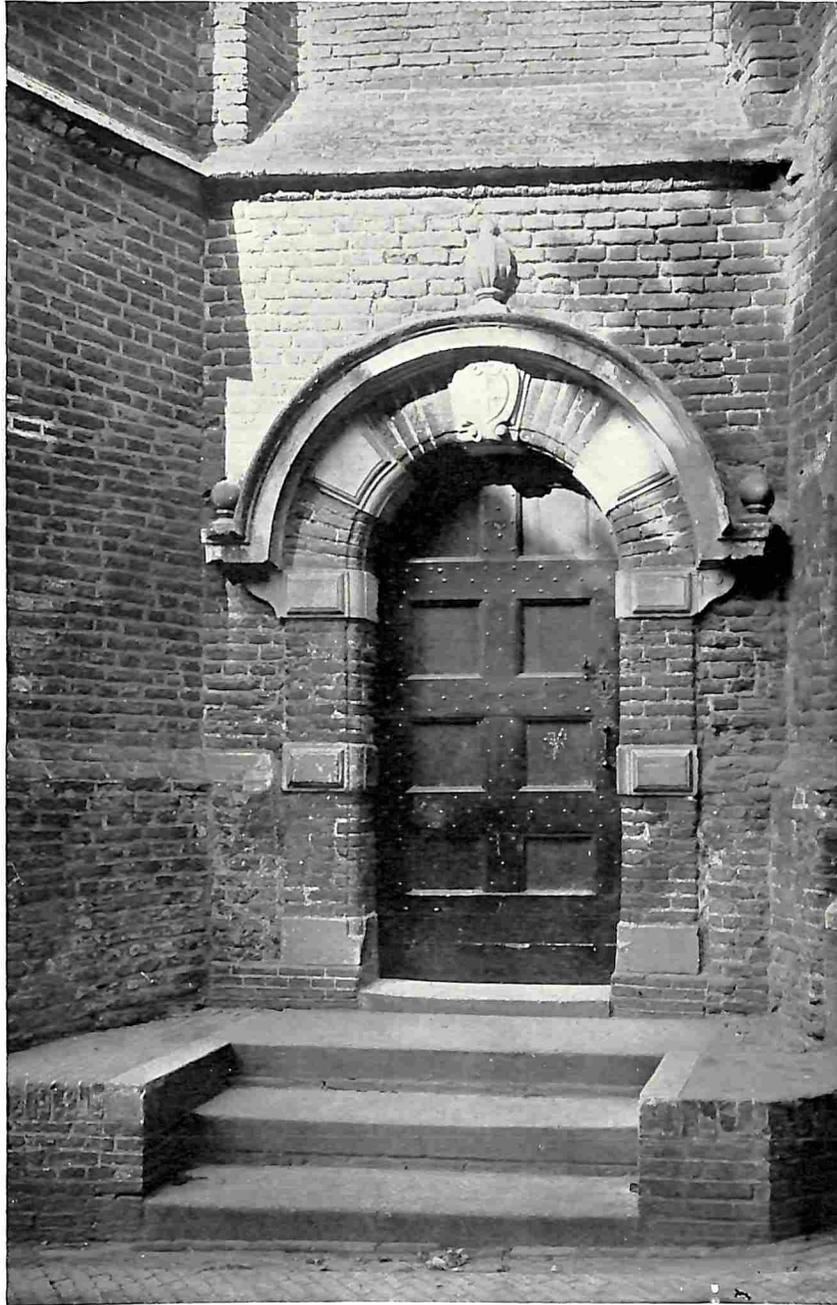
kinderen ziet men met het schaakspel bezig. Jaarlijks wordt voor den besten speler een bord met figuren ter beschikking gesteld, een gewoonte, welke haar ontstaan dankt aan Frederik den Groote, die ze heeft ingesteld.

De ingang van de Bethlehemsche kerk te Zwolle

BIJ de aanschouwing van het rustieke poortje, vormende een der in de 17e eeuw aangebrachte ingangen in de koorsluiting van de Noordbeuk van de Bethlehemsche Kerk te Zwolle, worden als vanzelf de herinneringen wakker geroepen aan den tijd, waarop dit gebouw een onderdeel uitmaakte van het klooster der Reguliere Kanunniken Belhem of Bethlem. In 1304 was heer Bernard van Vullenhove, geboren uit een aanzienlijk geslacht binnen Zwolle, deken van het kapittel van Deventer. Aangegrepen door de begeerte om in een klooster te gaan, deed hij afstand van zijn waardigheid en nam zijn intrèk op het goed zijner voorvaderen, den hof van Vullenho, gelegen binnen Zwolle. Tot de stichting van het klooster kwam het in 1309, toen hij zijn huis en overige roerende en onroerende goederen in Zwolle, alsmede verschillende landerijen aan het Bethlehemsche klooster te Doetinchem schonk, onder beding, dat dit te Zwolle in het Nieuwe kloosterminstens vier priesters zou onderhouden. Weinige dagen na het maken dezer wilsbeschikking stierf de heer van Vulleho. Aan de voorwaarde van het testament werd voldaan en het klooster bleef onder het bestier van dat te Doetinchem tot 1430, toen het onderworpen werd aan het gezag van het kapittel van Windesheim. Veel wederwaardigheden heeft het Zwolsche klooster in die eerste eeuw van zijn bestaan niet ondervonden, als wij den grooten brand uitzonderen, die het in den nacht van St. Margriet — 13 Juli 1324 — geheel in de asch legde — uitgezonderd de kapel. Kort na dezen brand werd het klooster herbouwd, vermoedelijk in den staat, waarin het in hoofdzaak gebleven is tot 1580, in welk jaar de bewoners door de Hervorming gedwongen werden hun gebouw te verlaten. De tegenwoordige Nieuwe Markt was eens de tuin van de inrichting. Het kleine kapelletje is dat gedeelte, thans nog aanwezig en staande langs den verbindingsweg van Nieuwe Markt naar de Sassenstraat. Dit kapelletje bleek spoedig te klein, waarom men eenige jaren, na den bovenvermelden brand — tusschen de jaren 1330 en 1337 — overging tot een vergrooting, welke vergrooting een 60 à 70 jaren later door een tweede werd gevolgd.¹ Zoo is de kloosterkapel geworden tot de thans nog bestaande Bethlehemsche Kerk, waarin de verschillende vergrooitingen en verbouwingen nog duidelijk zijn waar te nemen. Het is een tweebeukige, baksteen hallenkerk, waarvan het oudste

gedeelte nog voorzien is van de 15e-eeuwsche kruisgewelven. In den Zuiderbuitenmuur dezer kerk zijn nog ingemetseld aanwezig drie roode zandsteen, mede uit de 15e eeuw, vroeger geplaatst bij het graf van Johannes van Kempen, broeder van den vermaarden schrijver der „Imitatio“, „Over de navolging van Christus“, Thomas à Kempis. Op de eerste wordt voorgesteld de kruisiging met de lijdenswerktuigen, op de tweede een Lorrijnsch kruis en op de derde een voorstelling van de z.g. „Nood Gods“ — Maria met het lichaam van Christus op haren schoot —. Rudolf van Diepholt gaf in 1449 aan allen, die voor de laatste afbeelding en die der kruisiging een Pater Noster en Ave Maria met een waar berouw voor de zielsrust van hen, die daarbij begraven lagen, baden, een aflaat van veertig dagen. ☞ De minder fraaie

ijzeren ramen, die thans het gebouw ontsieren, zijn aangebracht in 1846: moge de tijd niet verre meer zijn, dat dit bedehuis een grondige herstelling krijgt, een herstelling, die het, gezien het verleden, alleszins waard is. J. G.

DE INGANG VAN DE BETHLEHEMSCHE KERK TE ZWOLLE

heerlijk zijn, om vlakbij de kust van Vuurland te wonen", dacht Jeremias Kogelkop, „dan zou ik de klokken heel dichtbij hooren en dan hoefde ik mijn ooren niet zoo ver open te zetten. Er kan zoo licht iets in komen. Met je ooren moet je zeer voorzichtig zijn. Jeremias Kogelkop klepte zijn ooren zorgvuldig toe, streek zijn snorbaard op met zijn vin-voet¹) en zwom naar de kust van Vuurland. ☞ Stilaan dekte het avondrood de wereldzee. Het werd koel in de golven. Dat hinderde Jeremias Kogelkop niet. Hij had een speklaag. Zijn garderobe was daarop ingericht. Die was zeewaardig in elk opzicht. ☞ Aan den oever zette Jeremias Kogelkop zich met kracht af en wierp zich aan land. Daarna gleed hij verder en keek met zijn groote, verstandige oogen om zich heen, als iemand, die een woning

1) Orde der Robben of *V'invoetigen* (Pinnipedia).

BIJ DE DIEREN

JEREMIAS KOGELKOP

JEREMIAS Kogelkop was een zeehond. Hij was een zachtvaardig en vredelievend schepsel. Hij was innerlijk net als uiterlijk bolrond, kogelrond, en zonder hoeken. Zoo was Jeremias Kogelkop. ☞ Hij leefde ver weg in de wereldzee en de golven der wereldzee droegen hem als in een wieg. Hij wist, dat de wereldzee zeer woest kon zijn en hij wist, dat zij zeer stil kon zijn. Hij wist ook, dat de wereldzee zeer groot was en dat hijzelf zeer klein was. Daarom was Jeremias Kogelkop rustig en bescheiden. 's Middags at hij visch. Maar dat was niet het eenige, waar zijn belangstelling naar uitging. ☞ Jeremias Kogelkop had ook hogere belangen. Als de klokken luidden aan de kust van Vuurland, dan hief hij zijn kop uit het water, zette zijn ooren ver open en luisterde met vrome aandacht toe. Dan kwamen er tranen uit zijn oogen, heuschelijke tranen. ☞ „Het zou toch eigenlijk

zoekt en zeer benieuwd is, wat hij vinden zal. Wat Jeremias Kogelkop vond, was hoogst zonderling. ☼ Op den oever zaten gansche scharen pingoëns. Zij sloegen met hun vlerkjes, die er uitzagen als tabberden over witte overhemden. „Dat zijn zeer komieke vogels”, dacht Jeremias Kogelkop, „zulke vogels heb ik nog nooit gezien. Er zijn er ook zooveel en spreken allemaal door elkaar. Het geeft zoo iets luidruchtigs. Ik denk, dat het niets voor mij is”. ☼ De wonderlijke vogels kakelden en maakten daarbij buigingen zonder ophouden. Het zag er hoogst potsierlijk uit. „Het schijnen beleefde lui te zijn”, dacht Jeremias Kogelkop en hij gleed nader. Een vogel waggelde naar hem toe. Hij was groot en dik, zijn lijf was kegelvormig. „U wenscht zeker onze eieren te bezichtigen”, vroeg hij beleefd. „Wij leggen zeer veel eieren. Zeer veel toeristen uit de wereldzee komen ze bezichtigen. Het is een bezienswaardigheid. Maar u moogt ze niet nader onderzoeken. Dat staan wij niet toe”. ☼ „Nee”, zei Jeremias Kogelkop, een weinig uit 't veld geslagen, „de eieren, die u legt, wilde ik eigenlijk niet zien. Ik wilde de klokken van Vuurland hooren luiden. De klokken luiden toch hier elken avond? Of vergis ik mij?” De dikke vogel trok gepikeerd met zijn vleugelstompjes. ☼ „Natuurlijk luiden de klokken”, zei hij kwaad, „maar de hoofdzaak is toch de eieren, die wij leggen!” ☼ Jeremias Kogelkop begreep het niet zoo

direct. Hij was een beetje tranig. Plotseling begonnen de klokken van Vuurland te luiden tot groote vreugde van Jeremias Kogelkop. Op hetzelfde oogenblik echter stoven de zonderlinge vogels op elkander af. Zij maakten geen buigingen meer. Ze sloegen woedend met de tabberden, krijschten vreeselijk en keven over hun eieren¹⁾. De branding der diepe wereldzee aan de kust was niet meer te hooren en de klank der klokken van Vuurland werd verstikt door 't geschreeuw. ☼ Jeremias Kogelkop klepte doodelijk verschrikt zijn ooren toe en sprong met één zet terug in de diepe wereldzee. Geërgerd roeide hij met zijn vinnen en zwom ver, ver weg van de kust. Op een klein eenzaam eiland rustte hij uit. Tot hiertoe drong het geschreeuw der wonderlijke vogels niet meer door, het woedende geschreeuw om de eieren, die ze gelegd hadden. Maar door de heldere, reine lucht droeg de wind de kloketonen van Vuurland over de diepe wereldzee. ☼ Toen was Jeremias Kogelkop dankbaar en blij gestemd en nimmer meer verliet hij zijn eenzaam eiland. Iederen avond hoorde hij de klokken luiden. Dan werd Jeremias Kogelkop aangedaan en hij weende. De tranen vielen in de wereldzee.

MANFRED KYBER

¹⁾ Nooit zijn bij de Pingoëns het mannetjes en het wijfje tegelijk afwezig van het nest. Een voortdurend toezicht schijnt noodig te zijn, daar de Pingoëns elkander de eieren ontstelen. Bij de groote soorten is de lust om als moeder te fungeren zoo sterk, dat zij met geweld de eieren van hare zwakkere verwanten wegnemen.

A. E. BREHM, *Het Leven der Dieren*.

IN HET RIJK DER STILTE

3) DOOR CHARLES G. D. ROBERTS

HET RINGWAAK HERT

(Vervolg)

WIJ kunnen de wijzen, waarop het bijbrengen geschiedt van die kennis, die de in het wild levende dieren noodzakelijk moeten bezitten, in drie soorten verdeelen. De eerste en belangrijkste bron is ongetwijfeld het overgeërfd instinkt, dat om zoo te zeggen de constante hoeveelheid oplevert, dat wil zeggen de kennis, die aan alle exemplaren van de soort eigen is. De tweede schijnt de ervaring te zijn, die verschillende kennis bijbrengt, naar mate van de verschillende omstandigheden en omgeving. Maar nadat

wij aan instinkt en ervaring alles hebben toegeschreven, wat wij daaraan redelijkerwijze toeschrijven kunnen, blijven er nog een belangrijk aantal onomstootelijk vaststaande gevallen over, waarbij in 't wild levende dieren bewijzen hebben gegeven van een kennis, die zij noch door instinkt, noch door ervaring verkregen kunnen hebben. In zulke gevallen wijzen nauwkeurige waarneming en gevolgtrekking erop, dat wij te doen hebben met ouderlijke lessen. ☼ Onder die lessen, die het kleine roode hert dezen zomer leerde, was wel een der voornaamste, dat hij alle beren moest vermijden. In alle bosschen om den Ringwaak Heuvel waren aantallen beren; want de hellingen van den Ringwaak zijn rijk aan blauwbessen en als de beren er iets in te zeggen hebben, gaan blauwbessen en beren altijd samen. Maar de tijd voor de blauwbessen is kort en alvorens de blauwbessen er zijn, is er weinig, waar een beer meer verzot op is dan een jong hertje of een elands-jong. De beer is echter geen dier, dat zijn prooi lang vervolgt en hij munt ook niet uit in het langen tijd hard loopen. Als hij trek heeft in een jongen eland of hert, is zijn methode om zich achter struikgewas of een steenblok te verschuilen, tot het slachtoffer langs komt, dan een grooten poot uittesteken en met één slag de zaak tot een goed einde te brengen. Dit had best het lot kunnen zijn van ons roode hert dien zomer, als hem niet geleerd was bij iedere hinderlaag,

TIPPO-TIP, ZES WEKEN OUD

waarin een beer verscholen kon liggen, voorzichtig uit te kijken. Al dergelijke gevaarlijke plekken vermeidde hij omzichtig, soms door zich heelemaal niet in hun nabijheid te wagen en soms door er in een wijden boog omheen te loopen, tot hij den geur kon ruiken, dien de wind er vandaan meevoerde, waaruit hij dan kon opmaken of zij een gevaar voor hem verborgen. ☼ Een ander belangrijk feit, dat hem dien eersten zomer werd geleerd, was, dat de mensch — het meest te vreezen van alle schepselen — niettemin ook van nut kon zijn voor het hertenvolk. Ten Westen van den Ringwaak lagen eenige verspreide nederzettingen en eenzame hoeven. Langs den rand van het woud lagen open velden, waar de menschen wortels en granen verbouwden, die de herten lekker vonden om te eten. Vaak plachten het kleine hertje en zijn moeder een dier velden binnen te dringen om zich te goed te doen aan de sappige gewassen. Maar bij het eerste zien, ruiken of hooren van een mensch of van de luidruchtige honden, die den mensch vergezelden en bij hem woonden, snelden zij als vlugge schaduwen weg naar hun verste schuilhoeken. De verstandige oude hinde wist heel wat van de menschen; en zoo, het een met het ander, kreeg het kleine, roode hertje heel wat kijk op dit onderwerp. Doch door een zonderlingen gril van zijn moeder nam het echter tezelfder tijd een gevaarlijke gewoonte aan, die strijdig was met zijn voorzichtig optreden tegenover de menschen. De oude hinde had een vreemdsoortige liefhebberij in koeien en zij leidde somtijds haar jong naar een ver-afgelegen koeien-weide om te grazen tusschen het vee. Zij veroorloofde de logge dieren geen vrijheden, noch permitteerde zij die zichzelf; maar zij hield ervan om tusschen ze te verwijlen. Daardoor nam het kleine hert — ofschoon hij wist, dat ze bij de menschen behoorden en door hen verzorgd werden — de gewoonte aan van tijd tot tijd de veeweiden te bezoeken en zich te voeden met het smakelijke, korte gras. Gelukkig leerde hij van begin af aan, dat melktijd een tijd was om de weiden te vermijden. ☼ Op een herfstdag, toen hij en zijn moeder den weg naar de nederzetting overstaken, leerde het jonge hert nog een andere les. Twee dorpschonden — bastaards, die noch een scherp neus, noch uithoudingsvermogen bezaten — kregen ze in de gaten en zetten ze onder luid geblaf achterna. Hinde en hertje vluchtten samen door het bosch, met luchtige sprongen en met een snelheid, die al spoedig de achtervolgers ver achter ze liet.

(Wordt vervolgd)